

Газуда Леся Михайлівна
к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства
ДВНЗ "Ужгородський національний університет", м. Ужгород

ОЦІНКА ІНТЕГРАЦІЙНО-КОНВЕРГЕНЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СІЛЬСЬКИХ ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ

Сучасні трансформаційні зміни в економічній системі спонукають до актуалізації процесів інтеграційно-конвергенційного характеру у сфері сільських прикордонних територій та територіальних економічних систем в цілому. Відмічені процеси є ваговою складовою формування сталого розвитку економіки країни та її регіонів. Ефективність інтеграційно-конвергенційних процесів у межах територіальних економічних систем, в тому числі й сільських прикордонних територій обумовлюється раціональністю використання потенціалу певної території, зокрема природно-ресурсного, науково-технічного, трудового, виробничого, переваг спеціалізації територій, а також їх специфічних властивостей, зокрема природних, кліматичних умов, прикордонного розташування, умов гірської місцевості та ін., що в сукупності сприятиме забезпеченню збалансованого розвитку територіальної економічної системи.

У системі оцінювання інтеграційно-конвергенційних процесів існує низка теоретичних підходів, серед яких [1, с. 36]: детермінований, до якого відносять ряди та перетворення Фур'є, вейвлет-ряди та вейвлет-перетворення, диференціальні рівняння Вінтерса та стохастичний, при якому для оцінки конвергенції використовуються регресійні моделі, стаціонарний випадковий процес, періодичні АКМА-моделі, періодичні ланцюги Маркова. Теоретичні підходи до оцінювання рівня інтеграційних процесів територіальних економічних систем, зокрема оцінки рівня впливу міжінтеграційних утворень на розвиток національної економіки та конвергенції сільських прикордонних територій досліджувались багатьма науковцями, а саме: [2, с. 44; 3.с.151; 4; 5, с. 55; 6; 7,с. 191-148; 8].

Багатогранність наукових підходів до оцінювання територіальних економічних систем обумовлює необхідність формування єдиного підходу до їх оцінки, який дасть можливість врахувати значну кількість різноманітних факторів як прямого, так і опосередкованою впливу, визначити залежність ознаки від численних елементів, а також кількісно оцінити їх вплив на процеси інтеграції та конвергенції в межах досліджуваних сільських прикордонних територій. З метою формування такої методики оцінки рівня і інтеграції/конвергенції сільських прикордонних територій доцільно виокремити три блоки, передусім:

- *підготовчий*, що визначає мету, цілі, об'єкт, предмет та інформаційну базу відміченої оцінки і формує напрями таких досліджень. Основною метою проведення дослідження є встановлення рівня інтеграції/конвергенції сільських прикордонних територій. Цілями оцінки є: оцінка рівня розвитку територіальних економічних систем; оцінка наявності ознак інтеграції/конвергенції/дивергенції сільських прикордонних територій; оцінка рівня інтеграції/конвергенції сільських прикордонних територій. Об'єктом оцінки виступають сільські прикордонні території як територіальні

економічні системи. Предметом оцінки є інтеграційно-конвергенційні процеси сільських прикордонних територій. Інформаційною базою аналітичних досліджень є статистичні дані Державного комітету статистики України, Міністерства аграрної політики та продовольства України;

- *аналітичний*, що містить формування статистичного апарату оцінки рівня інтеграції/конвергенції сільських прикордонних територій: визначення кількісних індикаторів оцінки рівня інтеграції/конвергенції сільських прикордонних територій; ідентифікація наявності процесів інтеграції/конвергенції сільських прикордонних територій;

- *результуючий*, що передбачає підведення результатів дослідження у вигляді формування висновків стосовно рівня інтеграції/конвергенції сільських прикордонних територій та розроблення заходів по забезпеченню інтеграційно-конвергенційних процесів.

Проведена оцінка за наведеною вище методикою дозволяє виділити три варіанти існування інтеграційно-конвергенційних процесів сільських прикордонних територій: 1) дивергенція (сильна/слабка), яка характеризує значне розходження показників розвитку сільських прикордонних територій та посилює асиметричність розвитку країни в цілому; 2) інтеграція (сильна/слабка), передбачає наявність інтеграційних утворень між сільськими прикордонними територіями; 3) конвергенція (сильна/слабка), що відображає рівень зближення показників розвитку сільських прикордонних територій.

Література

1. Вахонич І. М. Регіональна конвергенція фінансового забезпечення сталого розвитку України: Монографія Л. М.Вахович, І. В.Ропотан. - Луцьк: Волиньполіграф™, 2014. -219 с,

2. Чужиков В. І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія / В. Л. Чужиков. К: КНЕУ – 2008. – С. 127.

3. Шубна О. В. Асиметрія регіональної структури розміщення трудових ресурсів України / О. В.Шубна //Научный вестник ДГМА. - Краматорск, 2011. Вип.№8(Е).- С.443-449, с.445.

4. Макогон Ю. Перспективи регіональної децентралізації и проблема открытости экономики Украины /Ю. Макогон //Економіст. - 2005, - № 4. - С.43-47.

5. Євдокименко В. К. Особливості регіонального регулювання економічної інтеграції: Монографія /В. К.Євдокименко, І. В. Яскал. - Чернівці: Прут, 2011. - 256 с.

6. Бадман М. К. Территориально-производственные комплексы: прогнозирование процесса формирования с использованием сетей Петри /М. К. Бандман, О. Л. Бандман. Т. Н. Есикова; ред. А. Г. Гранберг ; Институт экономики и организации промышленного производства СО АН СССР. - Новосибирск : Наука. Сибирское отделение, 1990. - 303 с.

7. Селиверстов Ф. Формы и механизмы межрегиональной интеграции /В. Селивестров. - Новосибирск: Сиб.соглашение, 1999. –С. 191-198.

8. Сторонянська І. Міжрегіональна інтеграція в Україні: Монографія /І. Сторонянська, С. Шульц. - Львів, Арал, 2007. - 292 с.